

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه کتب ویژه مربیان
پیشازان و فرزندگان

تشکیلاتی سطح (۳)

فهرست مطالب

۱۵	بخش اول
	تاریخچه‌ی تشکیل سازمان دانش‌آموزی
۱۷	جمهوری اسلامی ایران
۱۷	تشکل‌های تحت پوشش سازمان دانش‌آموزی
	ضرورت وجود و تاریخچه‌ی تشکیلات پیشتازان
۱۷	و فرزندگان
۱۸	تعریف تشکیلات پیشتازان و فرزندگان
۱۹	اهداف تشکیلات پیشتازان و فرزندگان
۲۰	هویت تشکیلاتی، دینی و ملی
۲۰	راههای تقویت هویت تشکیلاتی
۲۱	آرم سازمان
۲۱	شرح آرم تشکیلات پیشتازان و فرزندگان
۲۵	روش پیشتازان و فرزندگان سطح ۳
۲۵	منش‌ها پیشتازان فرزندگان سطح ۳
۲۸	میثاق پیشتازان و فرزندگان سطح ۳
۲۹	علامت تشکیلاتی (سازمانی)
۳۰	موارد استفاده از علامت
۳۰	سلام سازمانی با لباس تشکیلاتی
۳۲	مواردی که می‌بایست سلام تشکیلاتی داد
۳۴	متن سوگند پرچم
۳۵	بخش دوم
۳۷	فرامین نظام جمع
۳۷	طریقه‌ی قرار گرفتن افراد در صف و ستون
	فاصله‌ی افراد در صف هنگام حرکت و
۴۰	استقرار (سازمانی)
	انواع قدم‌روهای موردنیاز جهت فعالیت‌های
۴۱	تشکیلاتی پیشتازان و فرزندگان
۴۹	فاصله‌ی بین پرچم‌های باند رژه
۴۹	نحوه‌ی اجرای رژه‌ی تشکیلاتی
	شیوه‌ی معرفی و گزارش مختصر پیشتاز و فرزانه
۵۸	به مافوق
۵۹	شرح و معرفی پرچم رسمی جمهوری اسلامی ایران

۶۰	موارد استفاده از پرچم
۶۰	گارد پرچم و طرز قرار گرفتن آن
۶۱	محل برافراشتن و طرز به کار بردن پرچم
۶۳	شیوه‌های استقرار گارد پرچم
۶۵	شیوه‌ی استقرار گارد پرچم ۵ نفره
۶۹	بخش سوم
۷۱	انواع مراسم تشکیلاتی و فرهنگی
۷۱	اهداف مراسم تشکیلاتی و فرهنگی
۷۱	مراسم حلقه‌ی نور
۷۲	مراسم صبحگاه
۷۲	شامگاه
۷۳	مراسم حاملان قرآن
۷۳	برنامه‌ی افتتاحیه
۷۴	برنامه‌ی اختتامیه
۷۵	مراسم عبادی
۷۶	چارت تشکیلاتی گروه پیش‌تازان و فرزندانگان مدرسه
۷۷	سرگروه (مریی)
۷۸	معاون گروه
۷۸	شرح وظایف
۷۸	شورای گروه
۷۸	سردسته
۸۰	معاون دسته
۸۱	سرتیم
۸۲	تیم
۸۲	شرح وظایف تیم هویت تشکیلاتی
۸۳	شرح وظایف تیم مهارتی تشکیلاتی
۸۳	شرح وظایف تیم مراسم‌های تشکیلاتی
۸۴	شرح وظایف تیم فرهنگی
۸۴	شرح وظایف تیم معرفتی
۸۵	شرح وظایف تیم بهداشت و سلامت
۸۶	فهرست منابع

پیشگفتار

امروزه انسان توانسته است مرزهای دانش را درنوردد و بیشترین امکانات را در اختیار گیرد، و همچنان نیز به سرعت پیش رود، تا بهترین و عالی‌ترین زندگی را برای خود رقم بزند. اما با وجود تمامی تلاش‌ها نتیجه‌ی عکس گرفته و آرامش او سلب گردیده است و با همه‌ی پیشرفت‌های علمی و امکانات روزافزون که پیرامون وی وجود دارد نتوانسته است از دردهای خود بکاهد. حال این ضرورت به نظر می‌رسد که برای رسیدن به ساحل آرامش علاوه بر آسایش، کسب یکسری از مهارت‌های عملی و علمی در قالب مهارت‌های زندگی لازم است، زیرا مشکل بشر امروز مقولات متعددی از جمله سالم زیستن، شاداب زیستن، آرام زیستن، معنوی زیستن و اخلاقی زیستن است.

حال برای رسیدن به این مهم می‌بایست، بیشترین سرمایه‌گذاری را برای نسل نوجوان و جوانان مصرف کرد تا مهارت‌های زندگی را که مجموعه‌ای از توانایی‌های افراد هستند و زمینه‌ی سازگاری و رفتار مثبت و مفید آن‌ها را فراهم می‌نماید و به فرد کمک می‌کند تا مسئولیت‌ها و نقش اجتماعی خود را بپذیرد و به شکل مؤثرتری عمل نماید. یعنی اول خود را بشناسد، سپس باور کند و بعد از آن به شکل مؤثر و مفید ظاهر شود. در این حالت فرد قادر می‌شود تا دانش، نگرش و ارزش‌های وجودی خود را به توانایی‌های واقعی و عینی مبدل کند و نیروهای وجودی خود در جهت شادابی، خلاقیت، ابتکار و نوآوری و ایجاد زندگی مثبت برای خود و دیگران به کار گرفته و احساس بودن و گام برداشتن به سمت شدن را تجربه نماید.

کتاب مهارت‌ها در حقیقت تلاشی است برای بهتر زیستن، و با هم زیستن و برای هم زیستن، که این هدف با بهره‌گیری از اصول روانشناسی و همچنین تجربه‌های گوناگون تدوین و تألیف شده است. کسب مهارت‌های عملی به دانش‌آموزان کمک می‌کند که با مشکلات زندگی به شیوه‌ی مثبت برخورد نموده تا به موفقیت بیشتری نائل گردند.

مهارت‌های این کتاب به پیش‌تازان و فرزندان کمک می‌کند:

- ۱- که قدرت بررسی و تحلیل مسائل گوناگون را داشته باشند؛
- ۲- او را از نگرش تک بعدی دور کرده و به او قدرت قضاوت همه‌جانبه را می‌دهد؛
- ۳- قدرت اعتماد به نفس و مقاومت و موفقیت، تعامل و هم‌اندیشی را در او تقویت می‌کند؛
- ۴- خلاقیت، نوآوری و پویایی تقویت شود.

در پایان از هم‌همی کسانی که در تهیه و تدوین این کتاب نقش داشته و با ارسال جزوات و مقالات از سراسر کشور ما را یاری رسانده‌اند، به ویژه از اعضای کارگروه‌های ۱۳ گانه‌ی محتوای آموزشی، کارگروه‌های فرعی محتوای آموزشی استانها، مدیریت دانش‌آموزی استانها، کارشناسان و کارشناس مسئولان فنی و آموزشی مدیریت دانش‌آموزی استانها، دست‌اندرکاران سازمان دانش‌آموزی مرکز و پیشکسوتان مدرسین و اعضای کمیته‌ی فنی و آموزشی به ویژه همکاران ارجمند مدیریت تشکل‌های دانش‌آموزی صمیمانه تقدیر و تشکر می‌گردد.

سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

پیوند و ارتباط فرد با گروه در رشد اجتماعی و عقلانی او تأثیر بسزائی دارد. فرد با حضور در گروه، چگونگی مشارکت با دیگران را می‌آموزد، شیوهی برخورد با دیگران را فرا می‌گیرد و در اثر تماس با رهبر گروه متوجه می‌شود که چگونه باید دیگران را راهنمایی کند. فرد در گروه حس می‌کند که افراد هم‌سن او نیز با مشکلاتی شبیه مشکلات او روبه‌رو هستند. این امر تا حدودی فشارهای روحی او را در برخورد با مشکلات کاهش می‌دهد و در اثر تماس با افراد گروه و همفکری با آنها راه‌حل مشکلات را نیز پیدا می‌کند. او گاهی با اتکاء به گروه، تن به کارهای سخت می‌دهد و از این راه، روح شجاعت را در خود تقویت می‌کند.

باید توجه داشت عمل اصلی در تشکیل گروه، احتیاجات اساسی افراد است. ما باید گروه را به رسمیت شناخته و موقعیت آن را درک کنیم و فعالیت‌های گروهی و تشکیلاتی را به عنوان وسیله‌ای برای رشد افراد مورد استفاده قرار دهیم.

در چنین زمان و شرایطی مربی خود را مانند یک عضو در میان گروه وارد می‌سازد و مقاصد و احتیاجات آن‌ها را خوب درک کرده و رغبت و تمایلات اعضا را نقطه شروع کارهای تربیتی خود قرار می‌دهد. او در این صورت می‌تواند در توسعه‌ی گروه، انتخاب هدف، تهیه‌ی نقشه و برنامه، تقسیم کار و قبول مسئولیت و در ایجاد فرصت برای هر یک از اعضا به تناسب استعداد و میل آنها به ایشان کمک کند.

یک مربی خوب و آگاه در صورتی می‌تواند به عنوان یک عضو با اعضای گروه در کارهای گروهی و تشکیلاتی شرکت که بتواند مقاصد آنها را خوب درک کند و مقاصد خود را نیز به آنان بفهماند. در ضمن تفاهم میان مربی و اعضا نیز دارای اهمیت فراوانی است و مربی در این زمینه نیز می‌تواند کمک مؤثری به اعضای گروه نماید و این تفاهم زمانی به صورت واقعی ایجاد می‌شود که مربی و اعضای گروه با احترام به همدیگر نگاه کنند، همکاری را وسیله‌ی تأمین احتیاجات فردی و رفاه جمعی قرار دهند، روش عقلانی را در کلیه‌ی فعالیت‌های تربیتی به کار ببرند و هر یک از افراد حق اظهارنظر درباره‌ی مسائل مختلف را داشته باشد.

در چنین محیطی می‌توان پیوند و ارتباط گروهی را وسیله‌ای برای رشد و تعالی اجتماعی، عقلانی، عاطفی و... افراد قرار داد. با توجه به توضیحات ارائه شده چنین استنباط می‌شود که تنها روش مناسبی که بتواند تمام ویژگی‌های افراد را در گروه‌های سنی مختلف و سطوح متفاوت به‌طور صحیح پرورش داده و در مسیر درست قرار دهد، کار گروهی و تشکیلاتی مناسب و هدفمند است. بنابراین افرادی که با گروه و دسته‌ی معینی ارتباط ندارند، اغلب در تنهایی بسر می‌برند، خود را بی‌ارزش، نالایق و دارای نقص فرض می‌کنند.

این احساس، سبب اضطراب و ناراحتی آنها می‌شود و گاهی ممکن است مرتکب اعمال خطرناکی شوند.

پس یک فرد به خصوص نوجوانان و جوانان به گروه همسال و فعالیت تشکیلاتی علاقه‌ی شدیدی نشان می‌دهد و گاهی اوقات از دوستان و هم‌گروه‌های خود بیشتر از پدر، مادر و مربی خویش تأثیر

می‌پذیرد و این نیست مگر به این خاطر که او احساس می‌کند گروه او را بهتر درک می‌کند.

حال اگر روشی ابداع شود که در آن فرد بتواند با دوستانش به راحتی ارتباط برقرار کند و ارتباط آنها با هم دیگر دارای نظم و ترتیب باشد و به طریقی کنترل شود که آنها را به انحراف نکشاند، قطعاً روش خوب و مناسبی خواهد بود، زیرا در این روش، دیگران به او و باوره‌های او احترام خواهند گذاشت و دوستان نیز او را خواهند پذیرفت.

سازمان دانش‌آموزی در راستای تقویت فعالیت‌های گروهی و تحقق اهداف تربیتی و آشنایی با مبانی عقیدتی، تشکیلات دانش‌آموزی پیش‌تازان و فرزندگان را تأسیس نموده است.

بدیهی است که مربیان محترم بر این امر واقفند که آموزش گروهی با آموزش انفرادی بسیار متفاوت بوده و در اکثر کشورها نیز به آموزش گروهی اهمیت بیشتری می‌دهند.

امید است با استعانت از درگاه خداوند سبحان بتوانیم در قالب فعالیت‌های تیم، دسته و گروه در توانمندسازی دانش‌آموزی کشور گام‌های مؤثر و اساسی برداریم.

سخنی با مربی

همکار گرامی، مربی محترم گروه پیشتازان و فرزنانگان

با عرض سلام و احترام

با تشکر از پذیرش مسئولیت تربیت گروهی از آینده‌سازان میهن اسلامی در قالب تشکیلات پیشتازان و فرزنانگان که یک فعالیت تربیتی سازمان یافته و درازمدت و مستمر می‌باشد، امیدواریم در انجام این مسئولیت خطیر موفق باشید.

در این کتاب سعی گردیده است:

۱- مشارکت فعال و پویا و سهیم شدن پیشتازان و فرزنانگان در

فعالیت‌های تربیتی مورد توجه باشد؛

۲- ایجاد رقابت سالم و سازنده به جای رقابت ناسالم و

نابودکننده خلاقیت مدنظر باشد؛

۳- درس‌های زندگی از جمله عزت نفس، خوداتکایی، اعتماد

به نفس، قدرت رهبری کردن، مسئولیت‌پذیری، مشارکت-

جویی، نظم‌پذیری و قانونمندی به صورت غیرمستقیم و در

قالب مهارت‌های عملی و تشکیلاتی آموزش داده شود.

۴- توجه داشته باشید ارائه‌ی مطالب این کتاب به صورت کیفی،

مخاطب را تشنه و مشتاق می‌نماید به گونه‌ای که

دانش‌آموزان با میل و رغبت خود وارد مباحث می‌شوند.

۵- تنوع در ارائه‌ی مطالب در این کتاب به گونه‌ای است که

مخاطب در تمام طول زمان احساس خستگی و کسالت

- نمی‌کند و توجه داشته باشید بیشتر اتکاء در این کتاب بر تربیت دیداری، کرداری و رفتاری است؛
- ۶- توجه داشته باشید ارائه‌ی مطالب به صورت تئوری و در محیط کلاسی باعث بروز خلاقیت نمی‌شود. سعی نمائید دانش‌آموزان را در شرایطی قرار دهید که با تمام وجود در آنچه به آنها آموزش می‌دهید، حل شوند؛
- ۷- در این کتاب ملاک پیشرفت توجه به شاخص‌های کمی نیست، بلکه رفتار و اخلاق، ملاک اصلی پیشرفت محسوب می‌شود.
- ۸- توجه به تفاوت‌های فردی و ظرفیت‌های هر یک از دانش‌آموزی و استعداد‌های آنها بطور جدی مدنظر قرار گیرد؛
- ۹- کارهای گروهی و جلسات هم‌اندیشی دانش‌آموزان را وادار به اندیشیدن می‌کند و زمینه‌ی تربیت فعال را فراهم می‌نماید؛
- ۱۰- تربیت دینی دانش‌آموزان را توسط خود دانش‌آموزان، که امری درونی است مورد توجه قرار دهید و دانش‌آموزان را در شرایطی قرار دهید که این امر با میل و رغبت و نه از روی اجبار و اکراه انجام دهند.

توجه کنید:

- ۱- این کتاب در ۳ بخش هویت سازمانی، فرامین نظام جمع و مراسم تشکیلاتی و فرهنگی تهیه و تدوین گردیده است.

۲- ارزیابی از فعالیت‌ها و پیشرفت دانش‌آموزان و ارزشیابی عملکردی مربیان در این کتاب توسط مربیان گروه و مربی راهنما صورت می‌گیرد؛

۳- با توجه به اینکه نظرات و پیشنهادات مربیان و مسئولین محترم درخصوص تقلیل، تکمیل، رفع اشکال و اصلاح مطالب جهت تهیه یک کتاب آموزشی کامل برای اعضای مفید و مؤثر خواهد بود، خواهشمند است نظرات و مطالب خود را به صورت مکتوب به این سازمان ارسال نمائید تا انشاءالله در چاپ بعدی در صورت تأیید مدنظر قرار گیرد.

در پایان از همه‌ی کسانی که در تهیه و تدوین این کتاب نقش داشته و سازمان دانش‌آموزی را در این امر مهم یاری نموده‌اند تقدیر و تشکر می‌نمایم.

معاونت فعالیت‌های دانش‌آموزی
مدیریت تشکلهای دانش‌آموزی

بخش اول

تاریخچه تشکیل سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران

به منظور اعتلای شخصیت دینی اخلاقی، عاطفی، علمی، مهارتی و اجتماعی دانش‌آموزان و همچنین ایجاد زمینه مشارکت همه‌جانبه آنان در بخش اعتقادی، اجتماعی، فرهنگی و هنری سازمان دانش‌آموزی عنوان یک نهاد عمومی و غیر دولتی در ۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۸ و با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی ایران، با مقررات و آموزش خاص تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش تشکیل گردید.

تشکل‌های تحت پوشش سازمان دانش‌آموزی

- ۱- تشکیلات دانش‌آموزی پیش‌تازان و فرزندانگان
- ۲- شاخه دانش‌آموزی هلال‌احمر
- ۳- عمره دانش‌آموزی (راهیان معرفت)
- ۴- خبرگزاری دانش‌آموزی (پانا)
- ۵- مجلس دانش‌آموزی
- ۶- مجمع اعضای تشکل‌های دانش‌آموزی
- ۷- مجمع مربیان
- ۸- تشکل استعدادهای برتر
- ۹- فعالیت‌های فرهنگی و بازدید بین‌المللی سازمان در داخل و خارج کشور

ضرورت وجود و تاریخچه تشکیلات پیش‌تازان و فرزندانگان

نوجوانان برای شناخت حیات اجتماعی سالم در کنار آموزش‌های رسمی و نظری باید با زندگی عملی منطبق بر آرمان‌های اسلامی و ملی آشنا شوند بهترین روش برای رسیدن به این هدف شرکت دادن

دانش‌آموزان در فعالیت‌های گروهی و ایجاد رقابت سالم است و بهترین محل برای اجرا و تحقق آن طراحی تشکیلاتی پویا و هماهنگ است.

لذا تشکیلاتی به نام پویندگان راه امام در سال ۱۳۷۲ زیر نظر معاونت پرورشی و تربیت بدنی شروع به فعالیت نمود که با تصویب قانون توسعه و تقویت بسیج دانش‌آموزی و همنامی تشکیلات پویندگان بسیج در مقطع راهنمایی نام تشکیلات پویندگان آموزش و پرورش تغییر یافت و برای پسران تحت عنوان پیشتازان و برای دختران تحت عنوان فرزنانگان تغییر نام داده و به فعالیت خود ادامه داد.

تعریف تشکیلات پیشتازان و فرزنانگان :

تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان و فرزنانگان به تعداد مشخصی از دانش‌آموزان داوطلب اطلاق می‌شود که با نظارت و راهبری مربی به منظور دستیابی به اهداف تربیتی و کسب مهارت‌های مفید از طریق آموزش و تمرین زندگی جمعی در قالب گروه، دسته و تیم دور هم جمع می‌شوند و با داشتن وظایف مشخص و تقسیم کار برای رسیدن به اهداف متعالی اجتماعی و الهی، همکاری و تلاش می‌کنند. این تشکیلات زیر نظر سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران اداره می‌شود.

اهداف تشکیلات پیشتازان و فرزاتگان

اهداف کلی :

تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان و فرزاتگان با هدف کلی تربیت نیروهای متخصص، متعهد، توانمند و برای شکوفایی استعدادهای دانش‌آموزان و استفاده مفید از اوقات فراغت دانش‌آموزان از طریق فعالیت‌های تشکیلاتی همراه با رویکردهای جدید پرورشی و تربیتی تشکیل گردیده و اهداف جزئی آن به شرح زیر می‌باشد:

اهداف جزئی:

۱. الگو قرار دادن سیره‌ی پیامبر اکرم(ص) و ائمه معصومین(علیهم‌السلام) و تقویت اطاعت‌پذیری از ولی فقیه
۲. افزایش مشارکت در فعالیت‌های گروهی و تقویت روحیه تعاون و همکاری
۳. افزایش حس مسئولیت‌پذیری در اعضا و ایجاد روحیه خود باوری ملی و تقویت اعتماد به نفس در دانش‌آموزان
۴. رشد و شکوفایی استعدادهای اعضا و ایجاد خلاقیت، ابتکار و نوآوری
۵. تقویت روحیه اجتماعی و احترام به قانون و شناخت هویت ملی و دینی
۶. ایجاد فرصت مناسب برای ارائه نظر و پیشنهاد توسط اعضا.
۷. جامعه‌پذیری و کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی
۸. آموزش و تمرین مدیریت گروه همراه با حفظ حقوق دیگران در بحث‌ها و گفتگوهای گروهی
۹. آماده ساختن اعضا برای ورود به اجتماع و قبول مسئولیت‌های مختلف

هویت تشکیلاتی، دینی و ملی

هویت تشکیلاتی پیشتازان و فرزندگان برگرفته از رهنمودهای ارزنده رهبر معظم انقلاب است که فرمودند: هویت ما هویت ایرانی اسلامی است. براساس این رهنمود ارزش‌های حاکم بر اعمال و رفتار اعضای تشکیلات پیشتازان و فرزندگان همان ارزش‌های اسلام عزیز و افتخارات میهن عزیزمان ایران است.

منظور از هویت تشکیلاتی (روحیه سازمانی) دانستن آموزش‌های عمومی و تخصصی و عمل کردن به آنها است که شامل: قول، شعار، روش، منش، و علامت سازمانی، سلام، دست دادن، سوگند پرچم، لباس فرم، آرم و نشان، سرود جمهوری اسلامی ایران و سرود پیشتازان و فرزندگان و... می‌باشد.

راههای تقویت هویت تشکیلاتی

- ❖ ایجاد ایمان و اعتقاد در وجود اعضا تشکیلات.
- ❖ تمرین و تکرار و همانندسازی فعالیت‌های اعضا با الگوهای برتر اسلامی.
- ❖ رقابت سالم بین اعضای تیم‌ها و دسته‌ها در یادگیری و عمل به آنچه در متن هویت بیان شده است.

آرم سازمان

آرم سازمان مانند شکل زیر است که برگرفته از کاشی‌کاری‌های بناهای مذهبی، تاریخی و ایرانی در عهد سلجوقی است که دارای ارزش هنری و مذهبی می‌باشد و نشانه‌ای از طراوت، جوانی، رویش، زیبایی دوستی و کمال است.

سازمان دانش‌آموزی

شرح آرم تشکیلات پیشتازان و فرزانهان

آرم تشکیلات از دو قسمت کلی تشکیل شده است :

۱- نماد گل (آرم سازمان)

۲- موج

که جزئیات آن به شرح زیر می‌باشد :

پیشتازان و فرزانهان سازمان دانش‌آموزی

الف : منشاء: نشانه آن است که تشکیلات پشیزان و فرزانیان از اصول و مبانی پایدار و ثابت الهی سرچشمه می‌گیرد.

پشیزان و فرزانیان سازمان دانش آموزی

ب- گلبرگ‌های دو بخش راست و چپ آرم : حالت پشیزیانی از گلبرگ‌های میانی و نیروبخشی به آن را القاء می‌کند، که زمینه‌ای برای حمایت رشد و شکوفایی و رسیدن به کمال می‌باشد .

پشیزان و فرزانیان سازمان دانش آموزی

ج- قلم در میان گلبرگ‌ها: یادآور دانش‌آموزی بودن وظایف و
مأموریت‌های سازمان دانش‌آموزی و تشکیلات پیشتازان و فرزندگان
می باشد.

پشتازان و فرزندگان سازمان دانش‌آموزی

د- دوازده بخشی بودن آرم: نشانه‌ای از دوازده منش اصلی
تشکیلات پیشتازان و فرزندگان است.

پشتازان و فرزندگان سازمان دانش‌آموزی

چ- رنگ سبز آرام : نشانه اعتقاد اعضا تشکیلات به اسلام و رشد، پویایی و آرامش، است.

۲- موج : شکل موج به معنای حرکت و تلاش و کوشش است، که باعث آرامش روح و روان است و بافت موج که نشان‌دهنده طناب است اشاره به یکی از وسائل مهارت‌های عملی تشکیلات پیش‌تازان و فرزندگان می‌نماید.

پیش‌تازان و فرزندگان سازمان دانش‌آموزی

شعار اعضای پیشتازان و فرزاتگان:

❖ همفکری، همدلی، همکاری.

شعار پیشتازان و فرزاتگان سیار:

❖ خدمت کن.

روش پیشتازان و فرزاتگان سیار

انجام کار مفید برای دیگران بدون چشم‌داشت به دریافت مزد و بدون انتظار شنیدن پاسخی تشکرآمیز.

منش‌ها پیشتازان فرزاتگان سیار

۱- ادب و خوش خلقی: پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: شبیه‌ترین شما به من خوش اخلاق‌ترین شماست.

یک پیشتاز و فرزانه به بزرگترها احترام می‌گذارد و در همه حال ادب را رعایت می‌کند و با روش پسندیده با دیگران همنشینی می‌کند و او در گفتار و کردار بسیار مودب و موقر است.

۲- راستی و درستی: مولا علی(ع) می‌فرماید: راستی اوج ایمان است.

یک پیشتاز و فرزانه در راستگویی و درست‌کرداری باید الگو باشد گفتارش راست و کردار و اعمالش درست باشد.

۳- یاری و مهربانی: پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: خداوند مهربان است و فرد مهربان را دوست دارد.

یک پیشتاز و فرزانه خود را یار و مددکار دیگران می‌داند و به اطرافیان خود حتی افرادی که نمی‌شناسد، بدون چشم‌داشت یاری می‌رساند.

- ۴- دوستی با طبیعت: پیامبر اکرم(ص): هر کس درختی بکارد خداوند به اندازه میوه آن درخت به او پاداش می‌دهد .
 یک پیشتاز و فرزانه همیشه دوستدار طبیعت بوده و در حفظ و پاکیزگی محیط اطراف خود، پارک‌ها، جنگل‌ها و... کوشش می‌نماید.
- ۵- دیانت و معنویت: امام علی(ع) می‌فرمایند: ریشه ایمان تسلیم نیکو در برابر فرمان خداست.
 یک پیشتاز و فرزانه اهل پاکی و دینداری است و برنامه زندگی خود را براساس خدا محوری بنا کرده و به دستورات دینی عمل می‌کند.
- ۶- نظم‌پذیری و قانونمداری : امام علی(ع) می‌فرماید: شما را به تقوای الهی و نظم در امور سفارش می‌کنم .
 یک پیشتاز و فرزانه نظم و انضباط را سرلوحه تمام کارهای خود قرار داده و همیشه به قانون احترام گذاشته و به اجرای آن اهتمام می‌ورزد.
- ۷- میهن‌دوستی: امام علی(ع) می‌فرماید : کشورها با میهن دوستی آباد شده‌اند.
 یک پیشتاز و فرزانه میهن اسلامی خود را دوست دارد و به آن عشق می‌ورزد و در جهت حفظ آبادانی و سربلندی آن تلاش می‌کند.
- ۸- تلاش و صرفه‌جویی: پیامبر اکرم(ص) قناعت ثروت تمام‌نشدنی است.
 یک پیشتاز و فرزانه صرفه‌جویی و درست مصرف کردن را در همه امورات زندگی رعایت می‌کند.
- ۹- شجاعت و دلیری: امام علی(ع) می‌فرمایند: شجاع‌ترین مردم بخشنده‌ترین آنها است.

یک پیشتاز و فرزانه یاد می‌گیرد در برابر دشواری‌ها و مشکلات شجاعانه ایستاده و مقاومت کند.

۱۰- **عدل و انصاف** : امام علی(ع) می‌فرماید: **عدالت** زیور ایمان، و انصاف مایه آسایش است.

یک پیشتاز و فرزانه همیشه خود را در محضر خدا می‌بیند و در مورد همه کس **عدالت** را رعایت نموده در رفتار و گفتارش منصفانه عمل می‌کند.

۱۱- **مسئولیت‌پذیری و مشارکت‌جویی**: پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: هر کس شب را به روز رساند و به فکر حل مسائل و مشکلات مسلمانان نباشد مسلمان نیست.

یک پیشتاز و فرزانه ضمن مشارکت در کارها نسبت به وظیفه‌ای که به عهده گرفته احساس مسئولیت می‌کند.

۱۲- **تدبیر و تفکر** : امام رضا(ع) می‌فرماید : عبادت به بسیاری نماز و روزه نیست بلکه عبادت، **اندیشیدن** در کار خداست.

یک پیشتاز و فرزانه تفکر و اندیشیدن در امورات زندگی را لازم می‌داند و با برنامه‌ریزی و تدبیر و تفکر عمل می‌کند .

میثاق پیشتازان و فرزانتگان سیار

بسم الله الرحمن الرحيم

- من+ در پیشگاه الهی + پیمان می‌بندم :
- ❖ وظیفه‌ام را نسبت به دستورات الهی + انجام داده + مقررات و اصول + تشکیلات دانش‌آموزی را + که برگرفته از + نظام مقدس جمهوری اسلامی است + رعایت نمایم.
 - ❖ همیشه + با همفکری + همدلی و همکاری + در جهت حفظ و آبادی + میهن سرافرازم + تحت امر ولایت فقیه + تلاش نمایم.
 - ❖ تن خود را توانا + خرد خود را بیدار + و روان خود را پاک نگهدارم .

صلوات

تذکر : ادای قول همراه با علامت تشکیلاتی می‌باشد.

علامت تشکیلاتی (سازمانی)

پیشتازان و فرزانتگان با روش و شکل زیر به گونه‌ای که:

دست راست خود را درحالی‌که سه انگشت وسط آن به هم چسبیده و کف دست رو به جلو است و انگشت شصت روی ناخن انگشت کوچک قرار گرفته، به طوری که در پیشتازان بازو با ساعد زاویه ۹۰ درجه و فرزانتگان ۳۰ درجه ایجاد کرده علامت سازمانی می‌دهد. (تصویر زیر)

نکته: سه انگشت وسط نشانه سه جزء شعار می‌باشد و انگشت شصت روی ناخن انگشت کوچک نشانه حمایت بزرگ‌ترها از کوچکترها است.

موارد استفاده از علامت :

۱. هنگام ادای میثاق و سوگند پرچم
۲. هنگام کسب اجازه از مقامات بالاتر سازمان و مربیان برای صحبت کردن
۳. هنگام معرفی خود به سایر اعضای تشکیلات و مقامات بالاتر در صورتی که لباس تشکیلاتی بر تن نداریم
۴. برای دعوت به سکوت و جلب توجه حضار در جلسات (چنانچه مربی گروه یا یکی از مسئولین علامت داد ما نیز باید بلافاصله علامت داده و سکوت کنیم و منتظر دستورهایی که داده می شود باشیم)

سلام سازمانی با لباس تشکیلاتی

هنگامی که فرد لباس تشکیلاتی (حداقل دستمال گردن) داشته باشد دست راست را به حالت علامت گرفته با سرعت و نرمی از مقابل بدن بالا آورده و کنار ابروی طرف راست قرار می دهد به طوری که:

الف : نوک انگشتان در کنار ابروی راست باشد.

ت- کف سه انگشت قدری متمایل به جلو باشد.

ج- برای پیشتازان بازو به حالت افقی و در خط شانه‌ها با بدن زاویه ۹۰ درجه و برای فرزندگان بازو با بدن زاویه ۴۵ درجه داشته باشد.

نکته: هنگام احترام با کلاه، انگشت وسط کنار لبه‌ی جلویی کلاه قرار می‌گیرد (تصاویر زیر):

مواردی که می‌بایست سلام تشکیلاتی داد:

- ❖ ادای احترام به پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران.
 - ❖ برای ادای احترام به قرآن کریم هنگام عبورحامل قرآن از مقابل اعضای تشکیلات از خارج از صف و ستون ایستاده‌اند.
 - ❖ برای ادای احترام به رهبر معظم انقلاب اسلامی.
 - ❖ برای ادای احترام به رئیس‌جمهور.
 - ❖ هنگام روبرو و جدا شدن از مربی گروه، معاون گروه، سردسته، سرتیم، یا مسئولین سازمان دانش‌آموزی و آموزش پرورش.
 - ❖ برای اظهار ادب، سلام و احوالپرسی با سایر اعضا.
 - ❖ برای ادای احترام به شهدای انقلاب اسلامی ایران در گلزار شهدا به صورت دسته‌جمعی و به حالت خبردار و هنگام عبور از مقابل یادمان شهدا بصورت انفرادی.
- نکته:** هنگامی که در صف و ستون هستیم یا بدون لباس تشکیلاتی باشیم، نباید سلام سازمانی بدهیم.

آداب دست دادن تشکیلاتی:

هرگاه دو نفر پیشتاز یا فرزانه با هم روبرو می‌شوند پس از سلام، انگشتان دست راست را به حالت علامت باز درآورده، دست یکدیگر را می‌گیرند و با محبت می‌فشارند، به گونه‌ای که انگشتان کوچک آنها در یکدیگر قفل شود. مریبان و سایر مسئولین سازمان هنگام ملاقات به همین روش دست می‌دهند.

نکته : اعضای تشکیلات با افراد غیر تشکیلاتی بصورت معمولی دست می‌دهند.

(۱)

(۲)

(۳)

متن سوگند پرچم

بسم الله الرحمن الرحيم

من + به این پرچم مقدس + که مظهر استقلال + میهن اسلامی
من است + سوگند یاد می کنم + که با نثار خون خود + از میهن
عزیزم ایران + دفاع نمایم + و برای آبادانی و سر بلندی آن + کوشا
باشم. (صلوات)

نکته: هنگام قرائت سوگند پرچم همه اعضای تشکیلات پیشنهادی
و فرزندان (با لباس و بی لباس تشکیلاتی) باید علامت سازمانی
بدهند.

بخش دوم

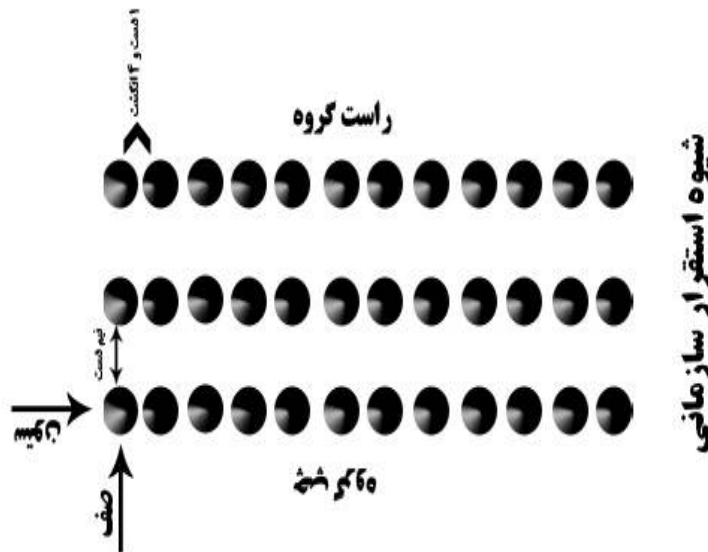
فرامین نظام جمع

جهت نظم و انضباط بیشتر در گروه از فرمان‌های نظام جمع استفاده می‌نماییم که هر فرمان از دو بخش تشکیل می‌شود که شامل:

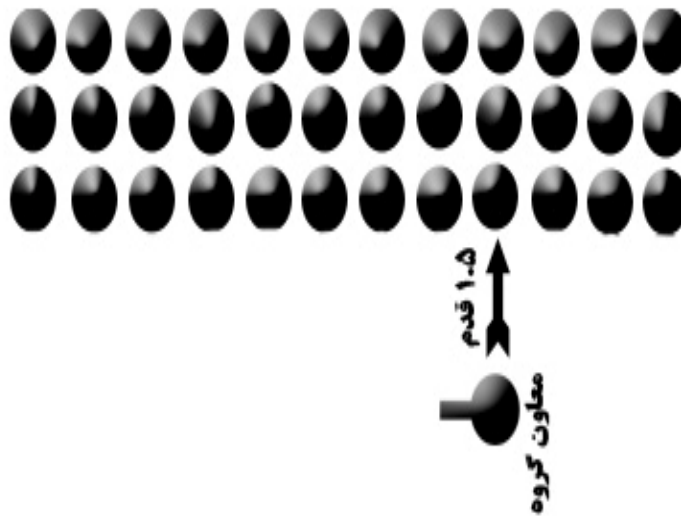
- ۱- خبر، جهت آمادگی (به صورت کشیده گفته می‌شود).
- ۲- اجرای فرمان (به صورت کوتاه گفته می‌شود).

طریقه قرار گرفتن افراد در صف و ستون

هرگاه افراد در کنار هم بایستند صف درست می‌کنند و هنگامی که پشت سر هم قرار می‌گیرند ستون را تشکیل می‌دهند. اگر افراد به صورت ستونی بایستند (پشت سر هم) نفرات بلندقدتر جلو ستون قرار می‌گیرند و اگر به صورت صف بایستند (پهلوی هم) نفرات بلندقدتر در سمت راست قرار می‌گیرد (شکل زیر):

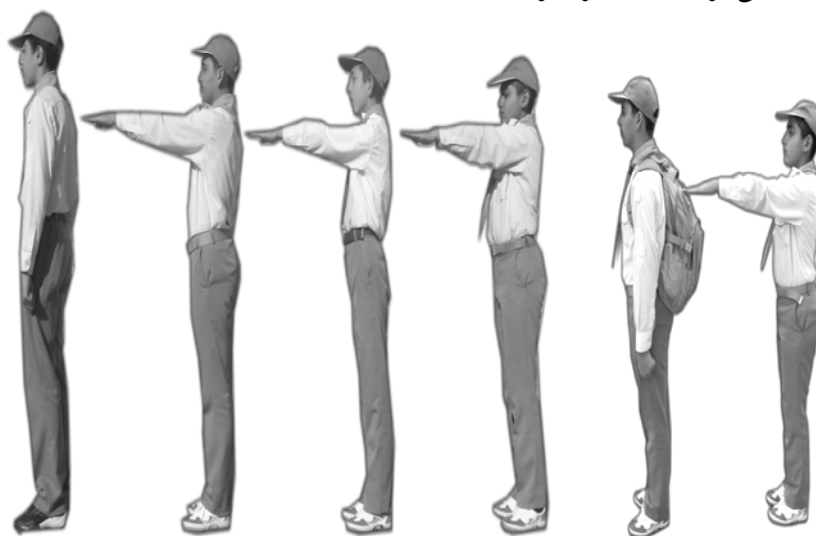
محل ایستادن مربی و معاون گروه در حرکت عادی گروه سمت چپ افراد است. به طوری که هنگام حرکت دو سوم افراد جلوی او و یک سوم بقیه پشت سر او قرار گیرند. و اگر افراد در حال حرکت نباشند و یکجا ایستاده باشند، مربی گروه باید در جایی بایستد که صدایش را همه افراد گروه بشنوند. (شکل زیر):

نکته: از آنجایی بعضی از فرامین نظام جمع مانند طریقه صحیح ایستادن، به چپ چپ، به راست راست، آزاد، خبردار و... در کتاب‌های آموزشی شایسته و جوینده و همچنین درس آمادگی دفاعی دوره راهنمایی و متوسطه آمده است از بیان آن صرف نظر نموده و در صورت نیاز به آموزش، به منابع مورد نظر مراجعه نمایید.

از جلو نظام - فرمانی برای پشت سر هم قرار گرفتن نفرات در یک ستون است. افراد با شنیدن جزء اول فرمان (از جلو) به سرعت

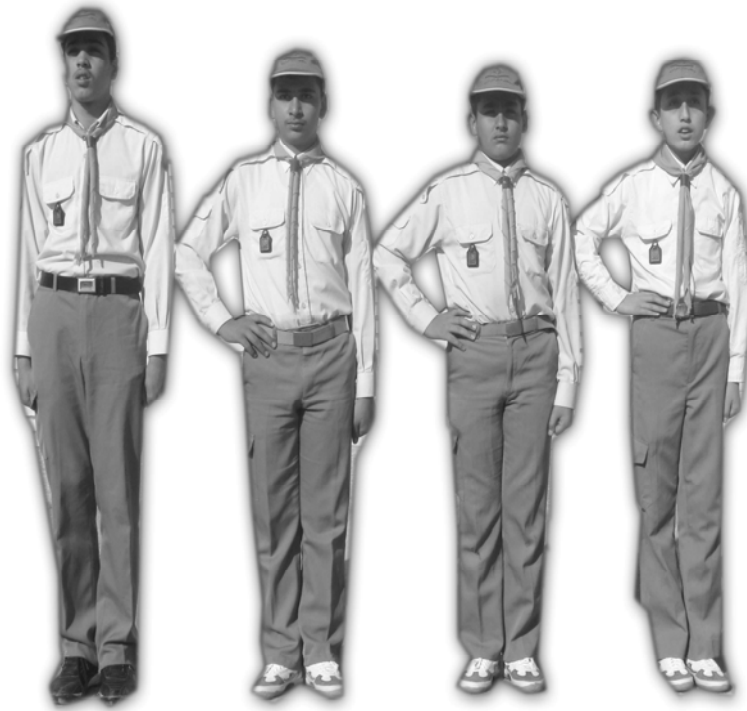
پشت سر هم قرار می‌گیرند و با شنیدن جزء دوم فرمان (نظام) با گفتن **الله اکبر** با شتاب دست چپ خود را تا شانه نفر جلویی به طرزی بالا می‌آورند که بازو کاملاً کشیده، پنج انگشت دست بهم چسبیده، کف دست رو به زمین باشد، به طوری که انگشت بلند دست با شانه نفر جلویی چهار انگشت فاصله داشته باشد. با فرمان خبردار با گفتن **پاینده رهبر** دست چپ با شتاب پائین افتاده و همزمان مشت گردیده و نوک انگشت شست در امتداد خط دوخت شلوار یا مانتو قرار می‌گیرد و حالت صحیح ایستادن کاملاً رعایت می‌گردد. (تصاویر زیر):

نکته : برای انجام رژه تشکیلاتی فاصله فرد در ستون از نفر جلویی خود یک دست و نیم می‌باشد و زمانی که فرد کوله‌پشتی دارد انگشت بلند فرد با کوله‌پشتی نفر جلو با اندازه یک بند انگشت می‌باشد.

فاصله افراد در صف هنگام حرکت و استقرار (سازمانی)

افراد در حالتی که در گروه (بصورت سازمانی) و جهت ایستادن در میدان صبحگاه و حرکت به صورت قدم موزون و بدو رو و رژه می‌باشند، در صف هر نفر با نفر سمت راست خود به اندازه نیم دست بسته و فقط جهت انجام رژه تشکیلاتی افراد در ستون از نفر جلوی خود می‌بایست به اندازه یک دست نیم و یا یک قدم و نیم فاصله داشته باشد. (تصاویر زیر):

راحت باش - با این فرمان اعضا، گروه یا دسته خود را ترک می‌کند و به استراحت می‌پردازد.

حرکت از نو - با این فرمان فرد دوباره به همان وضعیت قبل از زمان اجرای فرمان برمی‌گردد.

به جای خود - فرمانی برای برگشت به حالت صحیح ایستادن است.

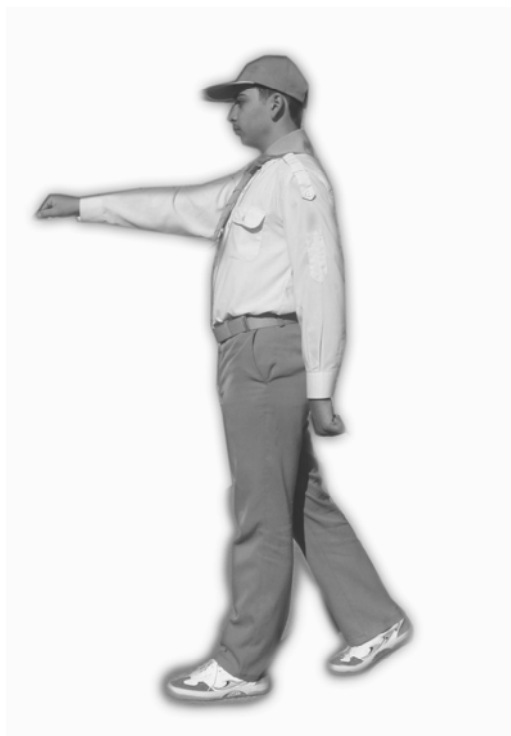
ایست - فرمانی است که نفر در حال حرکت را در جای مورد نظر متوقف می‌سازد.

نکته: فرمان ایست زیر پای راست نفر صادر و با شنیدن این فرمان، نفر پای چپ خود را به‌طور کشیده و با ضربه به زمین زده و بی‌درنگ پاشنه پای راست بعدی را محکم به آن می‌چسباند.

انواع قدم‌روهای موردنیاز جهت فعالیت‌های تشکیلاتی پیش‌تازان و فرزانتگان:

۱- **قدم‌رو ضربه چهارم با شمارش طبیل (طبل بزرگ زیر پای چپ):** در این نوع قدم‌رو هنگامی که مربی گروه جزء اول فرمان (قدم) را صادر نمود، نفر روی پنجه پا بلند شده و وقتی مربی گروه جزء دوم فرمان (رو) را صادر نمود، نفر بدون اینکه بدن را از حالت اولیه خود خارج کند سنگینی بدن را قدری به جلو داده، پای چپ را محکم به اندازه ۶۰ درجه (پیش‌تازان) و ۴۵ درجه (فرزانتگان) از زمین بلند نموده و در سمت حرکت به پیش انداخته و تمام کف پا را به زمین می‌کوبد، به‌طوری‌که اول پاشنه پا و سپس تمام کف پا به زمین گذارده می‌شود و هماهنگ با طبل کوچک حرکت و هنگام شنیدن صدای طبل بزرگ که زیر پای چپ آن را می‌شنود، ضربه چهارم را (پای چپ) همانند ضربه اول به زمین می‌کوبد در موقع حرکت دست مشت و کشیده، تا امتداد شانه بدون خم شدن آرنج

بالا بیاید و با حرکت محکم به عقب پرتاب شود پشت دست رو به بالا و به همین ترتیب ادامه می یابد. (تصویر زیر):

- ۲- قدمرو با ضربه چهارم با شمارش توسط مربی : این نوع قدمرو همانند قدم رو با شمارش طبل می باشد با سه تفاوت مهم:
- الف- شمارش ها توسط مربی گروه و یا معاون گروه داده می شود.
- ب- در این قدمرو پای چپ شمرده می شود و شماره یک است.
- ج- ضربه پای چهارم را (شماره چهار) پای راست می زند.

«ضربه اول پای چپ یک // دو راست // سه چپ // چهار راست {ضربه پای راست}»

۳- قدم موزون : در این نوع قدم، نفر بدون کوبیدن پا (ضربه چهارم) به زمین حرکت می‌نماید، طول هر قدم (دانش‌آموزان) حدود ۶۰ سانتیمتر می‌باشد. برای حرکت با این نوع قدم فرمان داده می‌شود گروه، دسته، تیم یا نفر، قدم موزون - قدم‌رو. در این حالت نفر بدون اینکه بدن را از حالت اولیه خود خارج کند، سنگینی بدن را قدری به جلو داده، پای چپ را محکم در سمت حرکت به پیش انداخته و تمام کف پا را به زمین می‌کوبد و مداوم پای راست و پاهای بعدی را بدون زدن ضربه محکم حرکت می‌دهد. به طوری که اول پاشنه پا و سپس تمام کف پا به زمین گذارده می‌شود و حرکت به همین ترتیب ادامه می‌یابد.

در موقع حرکت بایستی دست مشت و کشیده و تا امتداد شانه بدون خم شدن آرنج بالا بیاید و با حرکت محکم بعقب پرتاب شود پشت دست رو به بالا. (دست چپ با پای راست و دست راست با پای چپ هماهنگ شود).

۴- قدم آماده : به منظور شکیل بودن حرکت افراد گروه هنگام رژه تشکیلاتی فاصله نماینده اول تا نماینده دوم را به صورت قدم آماده حرکت می‌کند. برای این حرکت فرمان داده می‌شود قدم آماده - قدم‌رو، کلیه حرکات بدن مانند حرکت موزون بوده، با این تفاوت که پاها به اندازه ۳۰ درجه از زمین بالا آمده، به طوری که پا کشیده، زانو راست و پنجه پا به طرف زمین باشد و در موقع گذاردن پا بر روی زمین اول پنجه پا با ضربه به زمین زده می‌شود.

۵- **قدم محکم:** برای حرکت رژه فرمان داده می شود **قدم محکم** -
قدم رو با این فرمان کلیه حرکات بدن درست مانند **قدم آماده** بوده
 با این تفاوت که پاها باندازه ۹۰ درجه از زمین بالا آماده و تمام کف
 پا محکم به زمین زده می شود.

نکته یک: در حالتی که گروه، دسته یا تیم در حالت حرکت است
 برای اجرای **قدم آماده** می توان فرمان داد نظر به و برای اجرای
قدم محکم می توان فرمان داد راست

نکته دو: با توجه به اینکه **قدم محکم** ۹۰ درجه ویژه نظامیان
 بوده و برای دانش آموزان پیشتاز و فرزانه مشکل می باشد لذا توصیه
 می گردد هنگام **قدم محکم** پیشتازان ۶۰ درجه و فرزندگان ۴۵ درجه
 پای خود را از زمین بلند نموده و محکم به ترتیبی که شرح داده شد،
 به زمین می کوبند.

۶- **قدم دو (بدون رو):** برای طی سریع مسافت فرمان **قدم دو**
 صادر می شود، جزء اول فرمان (بدو) که توسط مربی گروه صادر
 می شود، نفر روی انگشتان پا کمی بلند شده دستها را مشت کرده
 و به روی سینه خود می چسباند، سنگینی بدن به جلو و روی پای
 راست داده می شود (حالت عادی دویدن) و وقتی جزء دوم فرمان
 (رو) صادر شد پای چپ ابتدا با ضربه به زمین زده می شود و بعد
 نفر به صورت دو با آهنگ حرکت می نماید. (ضربه چهارم زیر پای
 راست).

«ضربه اول پای چپ یک // دو راست // سه چپ // چهار راست { ضربه پای راست }»

۷- پیش - وقتی که فرمان پیش زیر پای چپ نفرات توسط مربی گروه صادر می‌شود، همه افراد پای چپ را با یک ضربه محکم به جلو زده آغاز به حرکت می‌نمایند.

۸- در جا قدم رو (درجا زدن) : منظور از درجا قدم‌رو حفظ آهنگ و فاصله و مسافت و گرفتن نظام می‌باشد. با فرمان درجا قدم‌رو نخست پای چپ از زانو شکسته و از پشت بالا آمده، سپس با ضربه به جای نخستین کوبیده می‌شود و بلافاصله پای راست نیز همین

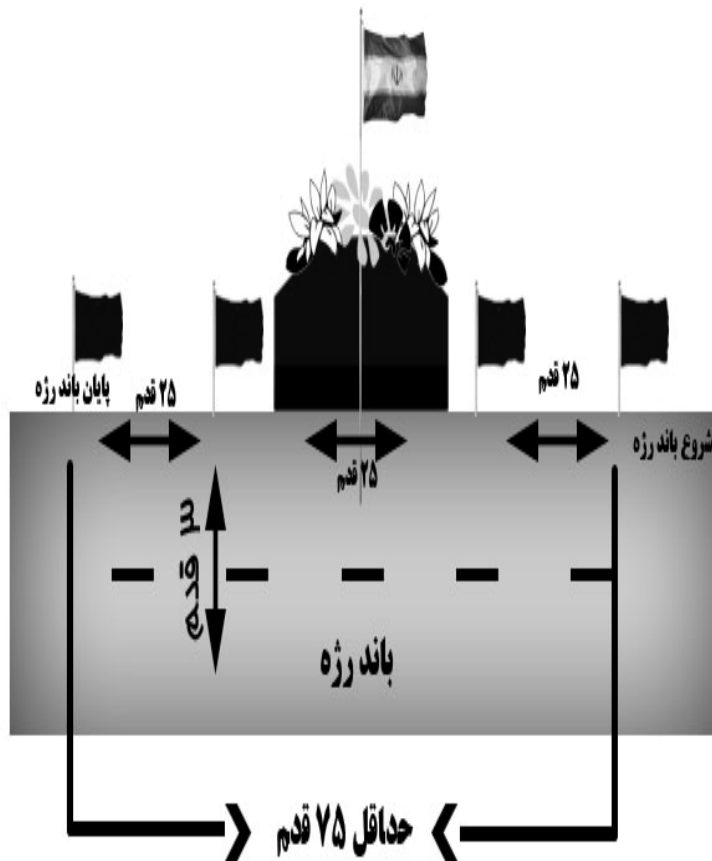
حرکت را انجام می دهد به همین ترتیب پاها با آهنگ قدم به صورت متناوب بلند شده و پائین می آیند. (تصویر زیر):

جایگاه: محلی است به ارتفاع حداقل یک متر که در یکی از ضلع‌های میدان صبحگاه و مشرف بر باند رژه می‌باشد و مسئولین و مجریان برنامه صبحگاهی و افتتاحیه و اختتامیه جهت اجرای برنامه در آن استقرار پیدا می‌کنند. (شکل زیر):

۲- باند رژه : محلی است مقابل جایگاه به طول تقریبی ۷۵ قدم (هر قدم دانش‌آموز حدود ۶۰ سانتی‌متر است) که شروع آن از سمت چپ جایگاه به سمت راست به شکلی که جایگاه دقیقاً در وسط کنار باند رژه و مشرف بر باند باشد. (شکل زیر):

۳- **نمایندگان** : منظور از نماینده در باند رژه، پرچم‌هایی می‌باشد که باند را جهت سه مرحله‌ای رژه تقسیم نموده است.

فاصله بین پرچم‌های باند رژه :

فاصله بین هر دو پرچم از پرچم‌های موجود در باند رژه، به طول گروه رژه رونده از مقابل جایگاه بستگی دارد، بدین منظور که اگر افراد رژه رونده به صورت گروهی باشند معمولاً به اندازه طول گروه (۲۵ قدم) در نظر گرفته می‌شود. پهنای باند رژه به اندازه عرض گروه رژه رونده (۳ قدم) در نظر گرفته می‌شود و فاصله بین پرچم قرمز و سفید که محل مخصوص اجرای قدم محکم است به نحوی تنظیم می‌گردد که نقطه مرکزی سازمان رژه، روبروی نقطه مرکزی جایگاه قرار گیرد.

نحوه اجرای رژه تشکیلاتی

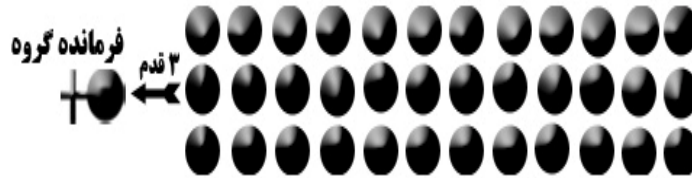
۱- متن فرمان رژه عمومی

فرمانده میدان در پایان مراسم صبحگاه، افتتاحیه، اختتامیه به گونه‌ی زیر فرمان رژه را صادر می‌نماید.

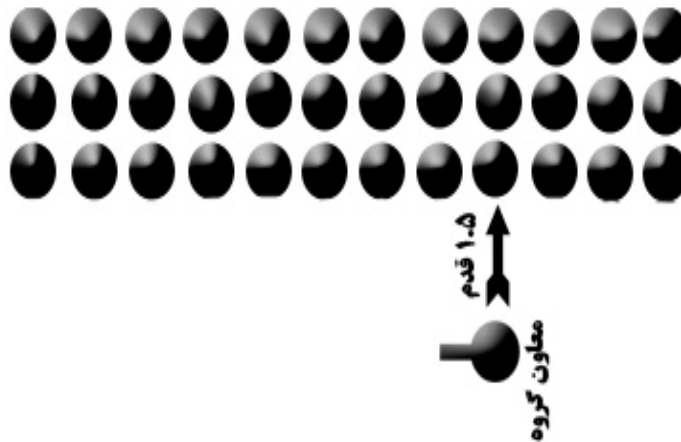
«گروه‌های مستقر در میدان به رژه، نظر به راست، گروه به گروه، هر گروه به مسافت یک نماینده، گروه یکم، قدم‌رو».

با فرمان «رو» صدای طبل بزرگ به صدا درمی‌آید و افراد صدای طبل بزرگ را با پای چپ خود تنظیم نموده به طوری که ضربه پای چپ با طبل بزرگ هماهنگ شود. «طبل بزرگ زیر پای چپ».

۲- طریقه ایستادن افراد گروه در صف و ستون هنگام رژه تشکیلاتی
 ۲-۱- مربی گروه - سه قدم جلوی گروه مقابل نفر دوم صف
 اول

۲-۲- معاون گروه : خارج از صف و ستون سمت چپ
 ستون سوم گروه به طوری که هنگام حرکت دو سوم افراد جلوی او
 و یک سوم بقیه پشت سر او قرار گیرند. (شکل زیر):

۲-۳- افراد گروه: به ترتیب قد به شکلی در فصل نظام جمع آمده است به گونه‌ای که فاصله فرد با نفر سمت راست خود نیم دست و با نفر جلو یک دست و نیم فاصله داشته باشد.

۳- نحوه حرکت در باند رژه :

بعد از اینکه فرمان رژه توسط مربی گروه صادر شد به نحوه‌ای که شرح داده می‌شود. افراد در باند رژه فواصل بین نمایندگان (پرچم‌های نشان) را طی می‌کنند.

مرحله اول : (طی حد فاصل بین نماینده اول تا دوم)

در این فاصله معاون گروه هنگامی که صف اول به نماینده اول رسید، زیر پای چپ نفر اول سمت چپ صف اول که زمین خورد، فرمان «نظر به» داده افراد بلافاصله به حالت قدم آماده به شکل ۳۰ درجه پاهای خود را به زمین می‌کوبند .

مرحله دوم: (طی حد فاصل نماینده دوم تا سوم)

در این فاصله معاون گروه هنگامی که صف اول به نماینده دوم رسید زیر پای چپ (نفر اول سمت چپ صف اول) زمین خورد فرمان ... راست داده افراد بلافاصله شعار «الله اکبر - پاینده رهبر» را سر داده و بلافاصله درحالی که همه نفرات گروه بجز نفرات ستون اول گروه (سمت راست) به سمت جایگاه نظر با راست نموده و افراد مستقر در جایگاه را به حالت قدم محکم ۹۰ درجه مشایعت

می‌کنند) دانش آموزان توان اجرای رژه ۹۰ درجه را نداشته تلاش شود به صورت حداقل ۴۵ درجه برای فرزائگان و ۶۰ درجه برای پیشتانان آموزش داده شود) و پاهای خود را با هم و هماهنگ با دستان، (پای چپ با دست راست، پای راست با دست چپ) به زمین می‌کوبند و رژه می‌روند.

نکته اول : با توجه به این‌که که حرکت دو دست برای دانش‌آموزان مشکل می‌باشد توصیه می‌گردد به شکلی آموزش داده شود که هنگام رژه فقط دست راست هماهنگ با پای چپ تا شانۀ نفر جلوی بالا آمده و دست چپ ثابت بماند.

نکته دوم : به هیچ عنوان افراد داخل صف و ستون نباید سلام تشکیلاتی بدهند .

مرحله سوم: (طی مسافت بعد از نماینده سوم)

در این قسمت بعد عبور صف آخر از نماینده سوم، مربی گروه یا معاون گروه فرمان آزاد را صادر نموده و افراد گروه بدون اینکه نظم صف و ستون خود را به هم بزنند، به صورت قدم موزون، تا استقرار در محل قبلی خود حرکت می‌نمایند.

نکته یک : در صورتی که معاون گروه جهت صدور فرمان رژه حضور نداشته باشد خود مربی گروه که در جلو گروه حرکت می‌کند، هنگامی که به نماینده اول رسید، زیر پای چپش با بالا آوردن دست راست خود به صورت مشت کرده فرمان «نظر به...» را

و هنگامی که زیر پای چپ آن را (...دست) پایین می‌آورد فرمان «راست» را صادر می‌نماید.

نکته دو: مربی و معاون گروه هنگام رژه که در جلو و کنار گروه (خارج از صف) حرکت می‌کنند، می‌بایست هنگام عبور از مقابل جایگاه نظر به راست نموده و درحالی که سلام تشکیلاتی می‌دهند، فاصله نماینده دوم تا سوم را طی نمایند.

نکته سه: در صورتی که افراد گروه / دسته / تیم بخواهند به صورت یک ستون از مقابل جایگاه (باند رژه) رژه تشکیلاتی بروند، کلیه افراد گروه / دسته / تیم، اعم از مربی و معاون گروه، باید علاوه بر رعایت کلیه مقررات و مراحل رژه، فاصله‌ها از جلو، نحوه استقرار پرچم و پلاکارد در شرایطی که آمده بود، هنگام عبور از مقابل جایگاه نظر به راست نموده و سلام تشکیلاتی بدهند و فاصله نماینده دوم تا سوم را طی نمایند.

۴- شیوه استقرار نفر حامل پرچم و پلاکارد هنگام رژه

در صورتی که بخواهیم در هنگام رژه پلاکارد گروه و پرچم دوره و یا سازمان دانش‌آموزی را استفاده کنیم به صورت زیر عمل می‌کنیم:

۴-۱- **پلاکارد گروه:** در صورتی که مربی گروه با فاصله سه قدم جلوی گروه حرکت کند نفر، پلاکارد گروه را به موازات بدن به شکلی که دست چپ بالای میله پلاکارد و دست راست پائین آن را چسبیده به بدن گرفته و سه قدم جلو تر از مربی گروه حرکت می‌کند،

و در صورتی که مربی گروه در جلو گروه نباشد با فاصله سه قدم جلوتر از نفر وسط صف اول گروه با طی مراحل رژه، حرکت می‌کند.
(تصویر زیر):

۴-۲- پرچم دوره : نفر، پرچم دوره را با زاویه ۴۵ درجه از سطح زمین به شکلی که دست راست پایین میله پرچم و دست چپ بالای آنرا چسبیده به بدن گرفته، جلوی گروه و سه قدم جلوتر از مربی گروه و با فاصله ۳ قدم پشت گارد پرچم جمهوری اسلامی ایران با طی مراحل رژه حرکت می کند. (تصویر زیر):

۴-۳- پرچم جمهوری اسلامی ایران : نفر، پرچم را به موازات بدن ایستاده به شکلی که دست چپ بالای میله پرچم و دست راست پائین آن را عمود و به موازات و چسبیده به بدن گرفته و درحالی که دو نفر به عنوان گارد محافظ پرچم ایشان را همراهی می‌کنند با فاصله هفت قدم جلوی اولین گروه رژه رونده با طی مراحل رژه حرکت می‌کند. (تصویر زیر) :

۴-۴- پرچم سازمان دانش‌آموزی : نفر، پرچم سازمان را با زاویه ۴۵ درجه از سطح زمین به شکلی که دست راست پایین میله پرچم و دست چپ بالای آن را چسبیده به بدن گرفته و سه قدم جلوتر از مربی گروه و سه قدم پشت گارد پرچم جمهوری اسلامی ایران و سه قدم جلوی پرچم دوره با طی مراحل رژه حرکت می‌کند. (تصویر زیر):

شیوه معرفی و گزارش مختصر پیشتاز و فرزانه به مافوق

هنگامی که پیشتاز/ فرزانه در گروه / دسته / تیم ایستاده است و قصد دارد به مربی یا مقام مافوق، خود را معرفی نماید و گزارش کوتاهی ارائه کند به شکل زیر عمل می‌نماید:

الف- حالت اول (هنگامی است که پیشتاز / فرزانه در یک صف است و مربی مقابل او با فاصله سه قدم ایستاده):

در این حالت فرد با حالت قدم محکم از صف خارج شده و یک قدمی مربی یا مقام مافوق با کوبیدن پای چپ و چسبانیدن پای راست کنار پای چپ سلام تشکیلاتی داده و در همان حال سلام خود را به این‌گونه «بسم الله الرحمن الرحیم من پیشتاز/ فرزانه عضو گروه دسته تیم معروض می‌دارم، در مدت ساعت / روز گذشته من و دوستانم در صحت سلامت بسر برده و هیچ‌گونه اتفاق قابل به عرضی رخ نداده و همیشه برای خدمت به اسلام و میهن عزیزمان آماده‌ایم».

ب- حالت دوم «هنگامی است که پیشتاز / فرزانه در یکی از صف و ستون‌های گروه ایستاده است و مربی مقابل او نیست و با فاصله بیش از سه قدم ایستاده»:

در این حالت فرد با حالت بدو رو از صف خارج شده و یک قدمی مربی یا مقام مافوق با کوبیدن پای چپ و چسبانیدن پای راست کنار پای چپ ایستاده و سلام تشکیلاتی داده و در همان حال سلام خود را به گونه که در قسمت الف آمد گزارش می‌دهد.

نکته ۱: در هنگامی که فرد گزارش دهنده لفظ **آماده‌ایم** را به زبان می‌آورد سایر افراد گروه یا دسته یا تیم هماهنگ با ایشان، سه مرتبه لفظ **آماده‌ایم** را بلند تکرار می‌کنند.

نکته ۲: در صورتی که شخص گزارش گیرنده گزارش کامل‌تری را از پیش‌تاز و فرزانه خواستار گردید، شخص بعد از انجام احترامات و معرفی تشکیلاتی خود با دست راست به منظور کسب اجازه علامت تشکیلاتی داده و در صورتی که شخص گزارش گیرنده با دادن علامت تشکیلاتی به گزارش دهنده اجازه صحبت داد، فرزانه یا پیش‌تاز گزارش دهنده دست خود را پائین آورده و گزارشی از ۲۴ ساعت گذشته ارائه می‌نماید.

شرح و معرفی پرچم رسمی جمهوری اسلامی ایران

الف - مشخصات پرچم: موجب اصل هیجدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، پرچم رسمی ایران به رنگ‌های سبز، سفید و سرخ با علامت مخصوص جمهوری اسلامی و مزین به شعار **الله اکبر** است. رنگ سبز در بالا، سفید در وسط و رنگ سرخ در پائین قرار گرفته است.

ب - تشریح رنگ‌ها: رنگ سبز، نشانه اعتقاد ما به اسلام است، این رنگ در پرچم بیشتر کشورهای اسلامی دیده می‌شود. رنگ سفید نشانه علاقه ما به صلح و آرامش است. رنگ سرخ، نشانه آن است که ما از استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی خود با نثار خون خویش دفاع خواهیم کرد.

ج - شعار الله اکبر : شعار الله اکبر در پرچم ما در محل اتصال رنگ‌های سبز و سرخ به رنگ سفید و ۲۲ بار با خطی که به خط (بنائی) معروف است تکرار شده است. عدد ۲۲ یاد آور روز مبارک ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ است. که روز پیروزی انقلاب اسلامی ما است. شعار الله اکبر در پرچم ما نشانه اعتقاد ما به این است که خدا از همه نیروها و قدرت‌ها برتر و بزرگتر است و در مقابل او هر قدرت دیگر پست و پوچ و باطل است.

موارد استفاده از پرچم

- الف) در جشن‌ها و سایر مراسم رسمی که در محافل اجرا می‌شود .
- ب) بر فراز مدارس، عمارت‌ها، ادارات دولتی، وزارتخانه‌ها و سفارتخانه‌های ایران در کشورهای خارجی .
- ج) در میدانی ورزشی.
- د) در کنفرانس‌ها و مجامع بین‌المللی که با شرکت نمایندگان ایران انجام می‌شود .

گارد پرچم و طرز قرار گرفتن آن

گارد پرچم از سه یا پنج عضو که آشنا به فرامین نظام جمع می‌باشند و قبلاً نیز انواع قدم‌رو با شمارش و ضربه چهارم را تمرین کرده باشند، تشکیل می‌شود محل ایستادن گارد پرچم حداقل با

فاصله بین ۱۰ تا ۱۵ قدم مقابل میله پرچم است، به طوری که نفر بالا برنده پرچم، دقیقاً در یک خط، مقابل پایه پرچم قرار گیرد.

محل برافراشتن و طرز به کار بردن پرچم

۱. پرچم رسمی در میدان‌ها باید در وسط یکی از اضلاع میدان بر روی پایه‌ای بلند (حداقل ۴ متر) نصب شود.
۲. در صورتی که در میدان، پرچم‌های دیگری نیز نصب شده باشد پایه پرچم رسمی باید از همه بلندتر باشد.
۳. اگر پرچم ایران با پرچم کشوردیگر در یک میدان افراشته شود پرچم ایران باید در طرف راست قرار گیرد. (افراشتن پرچم دو کشور در کنار هم نشانه دوستی فی مابین دو ملت می‌باشد).
۴. در داخل سالن‌ها، پرچم باید در مقابل جمعیت یا در وسط و یا در طرف راست نصب شود.
۵. بر فراز عمارات دولتی پرچم باید در وسط و یا در بلندترین نقطه ساختمان نصب شود.
۶. در صورتی که لازم باشد پرچم آویخته شود، باید رعایت شود، آرم الله رو به بالا قرار گیرد.
۷. پرچم‌های روی میزی باید در طرف راست میز باشد.
۸. در موقع حمل پرچم باید حتماً گارد پرچم همراه پرچم باشد.
۹. به هیچ عنوان نباید پرچم به روی زمین کشیده شود و با زمین تماس برقرار کند.
۱۰. در میدان مراسم مناسب است سه میله پرچم در یک خط و به فاصله ۱/۵ متر در کنار هم نسب کردند، به طوری که میله بزرگتر در وسط و دو میله هم اندازه در طرفین میله وسط

باشند. میله وسط جهت پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران و میله سمت راست جهت پرچم موضوع یادواره و دوره، و میله سمت چپ جهت موضوعات مذهبی، اجتماعی روز می باشد، قسمت چپ و راست از جایگاه در نظر گرفته می شود.

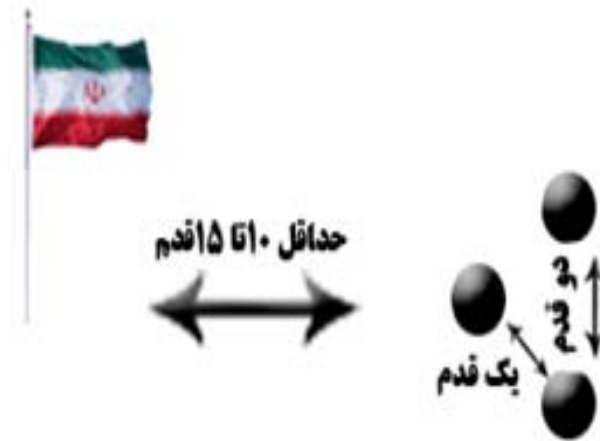
۱۱. هنگام عبور از مقابل پرچم ثابت، از هفت قدم مانده به آن تا هفت قدم بعد از آن، با نگاه کردن به آن سلام سازمانی دهیم.

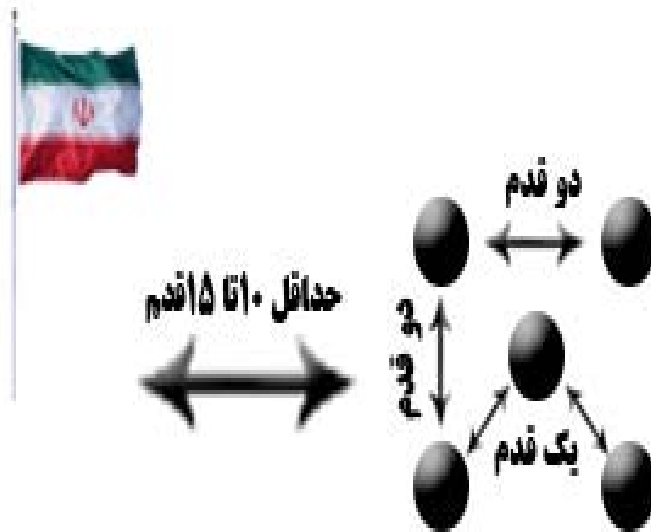
شیوه استقرار سه پرچم

شیوه‌های استقرار گارد پرچم

الف - گارد پرچم سه نفره : دو نفر با فاصله دو قدم در کنار هم و نفر وسط (بالا برنده پرچم) یک قدم جلو قرار می‌گیرد.
(شکل زیر):

ب- گارد پرچم پنج نفره : نفر بالا برنده پرچم در وسط دو صف دو نفره، به فاصله یک قدم با دو نفر عقب و یک قدم فاصله با نفر جلو قرار می گیرد. دو صف از کنار و جلو به فاصله دو قدم از هم دیگر استقرار پیدا می کنند. (شکل زیر) :

شیوه استقرار گارد پرچم ۵ نفره

متن فرمان گارد پرچم و شیوه اجرا

❖ گارد پرچم به جای خود (در اینجا افراد گارد به حالت خبردار می‌ایستند).

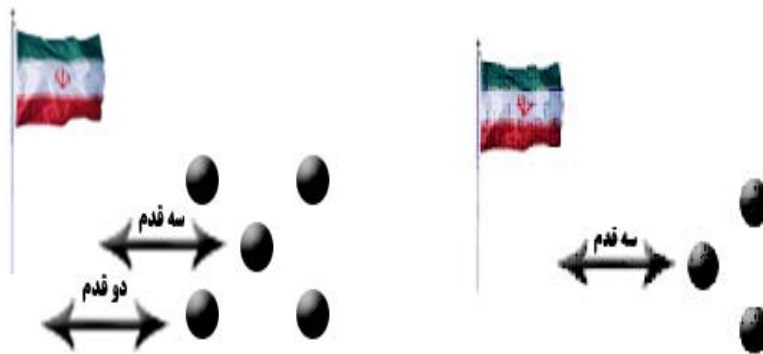
❖ گارد پرچم جهت برافراشتن پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران، قدم‌رو، نفرات به طرف پرچم حرکت می‌کنند. (منظور قدم رو با شمارش و ضربه پای چپ با طبل بزرگ و پای راست بدون طبل بزرگ است).

نکته: در محل‌های سر پوشیده نیازی به کوبیدن پای چپ نیست و گارد پرچم می‌بایست به صورت قدم موزن حرکت کنند و در حال بدو رو (قدم‌دو) هم ضربه چهارم را آهسته به زمین بزنند.

❖ گارد پرچم، ایست (همگی با این فرمان می‌ایستند).

نکته: چون فرمانده میدان اغلب در جایگاه و در مقابل گارد پرچم فرامین را صادر می‌کند توصیه می‌گردد فرمان ایست را موقعی که نفرات صف اول در گارد پرچم پنج نفره به دو قدمی میله رسیدند و در گارد پرچم سه نفره نفر اول به سه قدمی میله پرچم رسید و پای راست خود را به جلو انداختند، فرمان ایست را صادر کند و نفرات

بلافاصله پای چپ خود را به جلو انداخته و پای راست خود را کنار پای چپ می چسبانند. (شکل های زیر):

❖ نفر به پرچم، پیش (در این حال نفر وسط به حالت قدم رو اول پای چپ و دوم پای راست و سوم پای چپ خود را محکم به زمین می زند و سپس روی زانوی پای چپ خم شده و روی پاشنه پای راست می نشیند و پرچم را می بوسد (تصویر زیر) و سپس بلند شده و حالت خیردار ایستاده و طناب پرچم را می گیرد، و آماده بالا بردن آن همزمان با نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران می شود.

❖ سپس فرمانده میدان فرمان می‌دهد: گروه / اردو / آموزشگاه هماهنگ و هم‌صدا (سرود جمهوری اسلامی ایران) را بسرود. در اینجا به همراه نواختن موسیقی و اجرای سرود توسط افراد، نفر بالا برنده پرچم آهسته پرچم را بالا می‌برد تا در پایان سرود، پرچم به بالاترین نقطه خود برسد، سپس فرمانده میدان می‌گوید برای پایداری نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، تکبیر، که همه افراد در میدان یک بار با صدای بلند می‌گویند **الله اکبر، پاینده رهبر، سپس فرمان قرائت سوگند پرچم صادر**

می‌گردد و به شیوه ای که قبلاً گفته شد. سوگند پرچم قرائت می‌گردد .

نکته : هنگام بر افراشتن پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران کلیه افراد گارد پرچم و همچنین مربی گروه و افرادی که خارج از گروه (صف) و دارای لباس تشکیلات هستند، سلام‌سازمانی می‌دهند.

❖ بعد از اتمام سرود و بر افراشتن پرچم و قرائت سوگند پرچم، فرمانده میدان، فرمان می‌دهد، نفر به جای قبلی خود (نفر عقب گرد کرده با قدم رو به جای اول خود می‌رود، سپس بطرف پرچم عقب گرد می‌کند).

❖ گارد پرچم، عقب گرد (در اینجا افراد همگی عقب گرد می‌کنند).

❖ گارد پرچم به سمت جایگاه قبلی خود بدو رو، در این حالت افراد گارد به‌حالت بدورو (قدم‌رو) به پشت صفوف رفته و در انتهای گروه خود می‌ایستند).

بخش سوم

انواع مراسم تشکیلاتی و فرهنگی

تعریف مراسم: برنامه‌هایی که دارای اهداف، چهار چوب و اصول مشخصی می‌باشد و از پیش تعیین شده است

اهداف مراسم تشکیلاتی و فرهنگی

برگزاری مراسم گوناگون در برنامه‌های تشکیلاتی اهداف مختلفی را پیگیری می‌نماید و به دنبال پاسخگویی به بخشی از نیازهای ابعاد وجودی انسان است و درحقیقت در راستای تربیت انسان رو به تکامل است.

مراسم حلقه نور

این مراسم در آغاز تشکیل جلسات تیم یا دسته یا شورای گروه برگزار می‌شود و به روش زیر است:

اعضا به صورت دایره دور هم می‌ایستند و هر عضو دست راست خود را به دور شانه فرد سمت راست خود قرار می‌دهد، سپس دست چپ را شصت کرده و به جلو به طوری که که کف دست رو به پایین باشد، می‌گیریم، و انگشت شصت را رو به بیرون قرار می‌دهیم. بعد از انجام این کار هر نفر انگشت شصت دست چپ نفر سمت چپ خود را در دست (چپ) می‌گیرد. بین ترتیب حلقه‌ای با دست‌های چپ در وسط تشکیل خواهد شد، در این هنگام با فرمان فرمانده همه هماهنگ با هم با قرائت **اعوذ بالله من الشیطان الرجیم** **سوره والعصر** را تلاوت می‌کنند وقتی جمله **صدق الله العلی العظیم** گفته شد، اعضا دست‌های چپ را که به هم گرفته‌اند تا مقابل صورت بالا آورده و با فرمان فرمانده هم زمان و با هم، شعار سازمانی را (برای رستگاری: همفکری، همدلی، همکاری) ندا می‌دهند.

دهند پس از این مرحله هر دو دست را پائین آورده و مراسم پایان می‌یابد.

مراسم صبحگاه

مراسم رسمی است که به منظور آغاز یک روز کاری در اردوگاه/آموزشگاه در ساعات اولیه صبح با شرکت اعضای تشکیلات دانش‌آموزی و حضار برگزار می‌شود. ابتدا بعد از اینکه افراد در میدان صبحگاه اعم از مسئولین، مربیان، فرزنانگان و پیشتازان به یکی از شیوه‌های ایستادن در میدان که توسط فرمانده میدان تعیین می‌گردد، استقرار پیدا کردند، مراحل زیر اجرا می‌گردد.

۱. فرمانده میدان از جلو نظام و از راست نظام داده و فرمان خبردار را صادر می‌نماید.
۲. برنامه تلاوت قرآن مجید (حاملان قرآن).
۳. اجرای گارد پرچم همراه با نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران.
۴. قرائت سوگند پرچم.
۵. برنامه‌های هنری فرهنگی، سخنرانی و سخن روز و... .
۶. اعلام نتایج ارزشیابی روزانه و اهداء لوح و جوایز مسابقات.
۷. رژه تشکیلاتی.

شامگاه

قبل از غروب آفتاب می‌بایست حداقل با حضور اعضای گارد پرچم و فرمانده میدان، پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران پائین آورده شود که برای انجام این کار به گونه زیر عمل می‌گردد:

۱. حضور نفرات گارد پرچم مقابل میله پرچم

۲. پائین آوردن پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران به فرمان فرمانده میدان توسط نفر پرچم و قرائت سرود جمهوری اسلامی ایران
۳. جمع نمودن پرچم بصورت منظم و با احترام

مراسم حاملان قرآن

حاملان قرآن مراسمی است برای حمل قرآن با نهایت احترام که به روش‌های مختلف اجرا می‌گردد. باید برنامه حاملان قرآن معنوی باشد و حاملان قرآن گل یا پرچم به دست بگیرند و یا از پارچه‌های رنگی به شکل دروازه قرآن و رحل قرآن استفاده نمایند. و هنگام حمل قرآن کریم شعر و آهنگ‌های مذهبی، تواشیح و یا جملات قرآنی بخوانند.

برنامه افتتاحیه

- به منظور آغاز یک دوره آموزشی یا اردوی فرهنگی و تفریحی در اولین روز دوره یا اردو با حضور پیشتازان / فرزنانگان و مسئولین و مربیان به شرح زیر برگزار می‌گردد.
- بعد از اینکه افراد در میدان یا سالن اعم از مسئولین، مربیان، فرزنانگان یا پیشتازان استقرار پیدا کردند مراحل زیر اجرا می‌گردد:
۱. فرمانده میدان از جلو نظام و از راست نظام داده و فرمان خبردار را صادر می‌نماید.
 ۲. اولین برنامه تلاوت قرآن مجید (حاملان قرآن).
 ۳. اجرای گارد پرچم همراه با نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران.
 ۴. قرائت سوگند پرچم.

۵. افزایش پرچم دوره همراه با نواختن سرود پیشتازان و فرزندگان.
۶. تشریح برنامه‌های اردو و معرفی عوامل اجرایی توسط مسئول اردو.
۷. برنامه‌های هنری فرهنگی و سخنرانی و ...
۸. رژه تشکیلاتی.
۹. نیایش.

برنامه اختتامیه

- به منظور پایان یک دوره آموزشی یا اردوی فرهنگی و تفریحی در آخرین روز اردو یا دوره با حضور پیشتازان / فرزندگان، مربیان و مسئولین به شرح زیر برگزار می‌گردد .
- بعد از اینکه افراد در میدان یا سالن اعم از مسئولین، مربیان، فرزندگان و پیشتازان استقرار پیدا کردند:
۱. فرمانده میدان، از جلو نظام و از راست نظام داده و فرمان خبر دار را صادر نمود.
 ۲. اولین برنامه تلاوت قرآن مجید (حاملان قرآن).
 ۳. نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران.
 ۴. ارائه گزارش توسط مسئول اردو .
 ۵. برنامه‌های هنری فرهنگی و بیان احساسات ...
 ۶. اهداء لوح و جوایز.
 ۷. رژه تشکیلاتی.
 ۸. قرائت پیمان سازمانی.
 ۹. پایان آوردن پرچم دوره همراه با نواختن سرود پیشتازان و فرزندگان.
 ۱۰. تحویل پرچم دوره به مدیر دوره .

مراسم عبادی

مراسمی جهت احترام گذاشتن به مقدسات دینی، شعائر مذهبی و تقویت ایمان و بنیه‌ی اعتقادی بیشتر در افراد می‌باشد. از جمله این مراسم می‌توان به نماز جماعت و برگزاری دعاهای مختلف و محفل انس با قرآن و... اشاره نمود.

جنگ شب

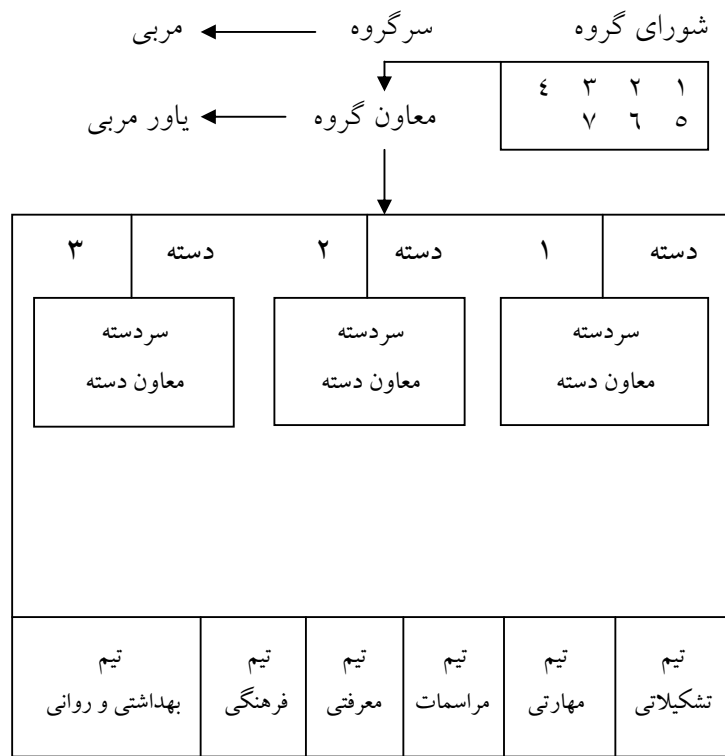
مراسمی نیمه رسمی در اردو می‌باشد که برنامه‌های متنوع توام با شور و نشاط توسط اعضای اردو به اجرا درمی‌آید، این مراسم ضمن رفع خستگی روزانه، موجب ایجاد فضای شاد و جذابیت در اردو می‌گردد. در اجرای برنامه استفاده از اعضای توانمند مورد نظر است.

شیوه اخذ لوح تقدیر و سپاس و جوایز از مربی و مقام مافوق توسط پیشتاز و فرزانه

هنگامی که پیشتاز / فرزانه را جهت اخذ لوح سپاس و هدیه احضار می‌کنند، به گونه زیر عمل می‌کند:

پیشتاز / فرزانه با حالت بدو رو از صف خارج شده و یک قدمی مربی یا مقام مافوق با کوبیدن پای چپ و چسبانیدن پای راست کنار پای چپ سلام تشکیلاتی داده دست خود را پائین می‌آورد و بعد از اخذ لوح یا هدیه آن را به دست چپ خود داده و با دست راست مجدداً سلام تشکیلاتی می‌دهد و با صدای رسا و بلند شعار «الله اکبر- پاینده رهبر» را گفته و سپس سلام سازمانی عقب گرد کرده و با حالت بدو رو (قدم‌رو) به محل قبلی خود باز می‌گردد.

چارت تشکیلاتی گروه پیش‌تازان و فرزانتگان در مدرسه

نکته : منظور از شمارگان در شورای گروه، نفرات شورای گروه می‌باشند که عبارتند از: ۳ نفر سردسته، ۳ نفر معاون دسته و یک نفر معاون گروه که جمعاً ۷ نفر می‌باشند.

سرگروه (مربی)

به شخصی اطلاق می‌شود که از میان مربیان، معلمان، دبیران و معاونین رسمی و یا پیمانی مدارس آموزش و پرورش با ابلاغ رسمی از مدیر دانش‌آموزی، وظیفه‌های سازماندهی، جذب، هدایت و آموزش اعضای پیشتازان و فرزندگان را در یک سال تحصیلی برعهده بگیرد.

شرح وظایف

- ۱- انتخاب دو نفر از دانش‌آموزان گروه جهت معرفی به مجامع دانش‌آموزی شهرستان / منطقه
- ۲- شناسایی و جذب و سازماندهی اعضا
- ۳- تلاش جهت شناسایی معاون گروه و سردسته‌ها و معاون دسته‌ها.
- ۴- پاسخ به دستورالعمل‌های ابلاغی از سازمان دانش‌آموزی
- ۵- اجرای دستورالعمل‌های ابلاغی از سازمان دانش‌آموزی
- ۶- تدوین برنامه یک ساله به کمک شورای گروه
- ۷- اجرای مصوبات شورای گروه
- ۸- آموزش به سردسته‌ها و معاونین دسته‌ها
- ۹- نظارت بر روند رشد و پیشرفت
- ۱۰- ثبت دفتر فعالیت‌های گروه به صورت منظم و منسجم
- ۱۱- جذب حق عضویت سالانه اعضا و واریز به حساب منطقه
- ۱۲- پیگیری مربوط به امور گروه و رفع موانع و مشکلات احتمالی

معاون گروه

به دانش‌آموزی اطلاق می‌شود که از تجربه برتری نسبت به سردسته‌ها برخوردار بوده و در غیاب مربی، وظایف محوله را انجام می‌دهد. (یاور مربی)

شرح وظایف

- ۱- انجام کلیه وظایف سرگروه در غیاب او
- ۲- کمک به سرگروه در سازماندهی گروه
- ۳- کمک به سرگروه جهت شناسایی سردسته‌ها و معاون دسته‌ها از بین اعضاء
- ۴- تقسیم وظایف بین اعضای گروه و خصوصاً سردسته‌ها
- ۵- دریافت گزارش هفته‌ای از سردسته‌ها
- ۶- جمع‌بندی و ارائه گزارش به سرگروه به صورت هر دو هفته یکبار
- ۷- کمک به سرگروه در ثبت و ضبط گزارشات و دفتر ثبت فعالیت گروه
- ۸- حضور و غیاب اعضای گروه و پیگیری امور دانش‌آموزان غایب
- ۹- پیگیری درخواست‌های اعضای گروه و خصوصاً سردسته‌ها

شورای گروه

شوری گروه از معاون گروه، سردسته‌ها و معاون‌های دسته تحت نظر و هدایت سرگروه تشکیل می‌شود (۷ نفر). این شورا به صورت ماهانه برگزار و در صورت لزوم و درخواست سرگروه یا اعضای شورای گروه نسبت به تشکیل جلسات فوق‌العاده اقدام خواهد شد، به منظور ثبت صورتجلسات گروه یک نفر از اعضای

شورا به عنوان منشی جلسات تعیین می‌گردد و با تصویب شورا می‌توان از اولیای اعضاء یا مسئولین جهت ارائه طریق و دریافت کمک، دعوت به عمل آورد.

ترکیب شورای گروه: یک نفر معاون گروه و سه نفر سردسته و سه نفر معاون دسته.

شرح وظایف

- ۱- بحث و تبادل نظر و تصمیم‌گیری در مورد برنامه‌ها و فعالیت‌های گروه
- ۲- تنظیم و تصویب برنامه جلسات گروه
- ۳- بررسی چگونگی نحوه اجرای دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی مسئولین منطقه
- ۴- بررسی و تدوین برنامه سالانه گروه
- ۵- تدوین تقویم اجرایی گروه
- ۶- ارزیابی نقاط ضعف و قوت اعضای گروه و ارائه راهکارهای مناسب
- ۷- برنامه‌ریزی به منظور آماده نگه داشتن اعضای گروه جهت شرکت در فعالیت‌هایی که از طرف سازمان منطقه یا شهرستان ابلاغ می‌گردد.

سردسته

یکی از اعضای پیشتاز یا فرزانه با تجربه و فعال، که دوره‌های آموزشی را با موفقیت گذرانده و ضمن داشتن مقبولیت در بین سایر دانش‌آموزان، شایستگی لازم را به لحاظ متصف بودن به مسائل دینی و اخلاقی و نیز مهارت‌های تشکیلاتی داشته، و توسط مربی انتخاب

می‌گردد و در اداره فعالیت‌های دسته و گروه با سرگروه (مربی) همکاری می‌نماید.
ترکیب دسته: هر دسته مرکب از ۱۲ نفر دانش‌آموز پیش‌تاز یا فرزانه می‌باشد.

شرح وظایف

- ۱- تعامل و همکاری با معاون گروه و سرگروه
- ۲- سازماندهی افراد دسته در تیم‌های تخصصی با توجه به توانمندی و علاقمندی اعضا
- ۳- دریافت آموزش‌ها از معاون و سرگروه و انتقال به اعضای دسته
- ۴- ارائه گزارش هفتگی به معاون گروه
- ۵- ایجاد ارتباط و تعامل با سایر دسته‌ها و اعضای آنها
- ۶- شرکت در نشست‌های هفتگی سردسته‌ها و رفع اشکالات فنی و آموزشی
- ۷- نظارت بر روند آموزش‌های دسته مربوطه و رفع اشکالات فنی اعضا

معاون دسته

معاون دسته، توسط مربی از بین اعضای پیش‌تاز یا فرزانه با تجربه و فعال که دوره‌های آموزشی را با موفقیت گذرانده و شایستگی لازم را به لحاظ متصف بودن به مسائل دینی و اخلاقی و نیز مهارت‌های تشکیلاتی داشته، انتخاب می‌گردد و در اداره فعالیت‌های دسته خود با سردسته همکاری می‌نماید.

شرح وظایف

- ۱- کمک به سردسته جهت سازماندهی اعضای دسته
- ۲- تنظیم گزارش‌های هفتگی و ارائه آن به سردسته
- ۳- ارائه آموزش به اعضای دسته در غیاب سردسته
- ۴- حضور و غیاب اعضای دسته
- ۵- نظارت بر انجام فعالیت‌های آموزشی و مهارتی دسته مربوطه
- ۶- انجام کلیه وظایف و مأموریت‌های سردسته در غیاب او

سرتیم

به پیشنهاد یا فرزانه‌ای گفته می‌شود که مسئول اداره و سازماندهی فعالیت‌های تیم تخصصی خود است.

ترکیب تیم: هر تیم متشکل از ۶ نفر می‌باشد.

تبصره ۱: سر تیم‌ها از بین سردسته‌ها و معاونین دسته‌ها که جمعاً به تعداد ۶ نفر می‌باشند، انتخاب شده و هر کدام از آنان مسئولیت یک تیم را با توجه به توانایی و علاقه و شناخت مربی از ایشان برعهده می‌گیرند.

تبصره ۲: اعضای تیم‌های تخصصی مطابق نمایه ساختاری به گونه‌ای تقسیم شده‌اند که در هر دسته، ۲ نفر از هر تیم تخصصی حضور دارند. به عبارتی هر دسته از افرادی تشکیل شده است که تمام ۶ تخصص را دارا می‌باشند.

شرح وظایف

- ۱- شناسایی افراد تیم از هر دسته
- ۲- سازماندهی اعضای تیم
- ۳- ارائه آموزش‌های تخصصی و فنی به اعضای تیم
- ۴- ارائه گزارش هفتگی به سردهسته‌ها
- ۵- تعامل و همکاری با سایر دسته‌ها و اعضای گروه
- ۶- دریافت آموزش‌های تخصصی و فنی از سرگروه

تیم

تیم یکی از اجزای تشکیل دهنده دسته و گروه می‌باشد. متشکل از ۶ دانش‌آموز پیش‌تاز یا فرزانه که در یک موضوع تخصصی فعالیت می‌نمایند.

تمام ۳۶ نفر اعضای گروه که در ۳ دسته تقسیم شده‌اند، در قالب ۶ تیم تخصصی به شرح زیر تقسیم می‌گردند:

- ۱- تیم هویت تشکیلاتی
- ۲- تیم مهارت‌های تشکیلاتی
- ۳- تیم مراسم‌های تشکیلاتی
- ۴- تیم معرفتی
- ۵- تیم فرهنگی
- ۶- تیم بهداشت و سلامت

شرح وظایف تیم هویت تشکیلاتی

- ۱- تبلیغ و معرفی سازمان دانش‌آموزی به دانش‌آموزان مدرسه
- ۲- آموزش علائم و نشانه‌های تشکیلاتی به اعضای گروه و سایر دانش‌آموزان علاقمند

- ۳- کمک به دانش‌آموزان مدرسه و گروه جهت رعایت منش- های تشکیلاتی
- ۴- کمک به مدیر و معاونین مدرسه در جهت برقراری نظم و انضباط در مدرسه
- ۵- کمک به دانش‌آموزان جهت پایبندی به اصول و قواعد تشکیلاتی
- ۶- کمک به مدیر و معاونین مدرسه جهت تحقق هویت دینی و ملی در دانش‌آموزان مدرسه
- ۷- آموزش صف جمع جهت نظم در مدرسه به کلیه دانش- آموزان
- ۸- سایر موارد به ابتکار و پیشنهاد دانش‌آموزان و مربی

شرح وظایف تیم مهارتی تشکیلاتی

- ۱- آموزش کاربردی مهارت‌های تخصصی به اعضاء و دانش‌آموزان علاقمند مدرسه
- ۲- ساخت ابزار و تابلوهای مهارتی از مهارت‌های تشکیلاتی
- ۳- کمک به مدیر و معاونین مدرسه در ساخت وسایل موردنیاز مدرسه از قبیل پایه پرچم و غیره
- ۴- کمک به مدیر و معاونین مدرسه در غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان با آموزش مهارت‌های تشکیلاتی

شرح وظایف تیم مراسم‌های تشکیلاتی

- ۱- آمادگی کامل جهت اجرای مراسم گارد پرچم در مراسم‌های ویژه و ایام
- ۲- آمادگی کامل جهت اجرای مراسم حاملان قرآن

- ۳- تشکیل ۵ تیم زبده از دانش‌آموزان مدرسه جهت اجرای مراسم، گارد پرچم و حاملان آن
- ۴- هماهنگی و تعامل با سایر تشکلهای موجود در مدرسه جهت اجرای مراسم، گارد پرچم و حاملان قرآن
- ۵- شناسایی بهترین مجریان مدرسه و معرفی به تیم مراسمهای تشکیلاتی
- ۶- اجرای مراسم آغازین مدرسه
- ۷- سایر موارد به ابتکار و پیشنهاد دانش‌آموزان و مربی

شرح وظایف تیم فرهنگی

- ۱- شناسایی دانش‌آموزان مستعد و علاقمند جهت تشکیل گروه سرود، تئاتر، تواسیح، شعر، مقاله، تیمهای ورزشی و غیره
- ۲- تهیه محتوای مراسمها و ایام... (قرآن، سرود، شعر مقاله، تئاتر، و...)
- ۳- فضاآرایی مدرسه قبل از مراسمات به ویژه نمازخانه
- ۴- فراهم آوردن زمینه حضور حداکثری دانش‌آموزان در اقامه نماز جماعت
- ۵- برگزاری مسابقات فرهنگی، هنری و ورزشی در مدرسه
- ۶- تهیه نشریات دانش‌آموزی (به شکل بروشور، روزنامه دیواری و غیره)

شرح وظایف تیم معرفتی

- ۱- راه‌اندازی هیأت دانش‌آموزی جهت شرکت در مراسمهای ویژه (عزاداری و... اعیاد و...)
- ۲- دعوت از اساتید، روحانیون، مربیان دانش‌آموزی زبده و برجسته شهر جهت سخنرانی در مراسمهای ویژه
- ۳- تشکیل گروههای معرفتی - مطالعاتی، تحقیقی.

شرح وظایف تیم بهداشت و سلامت

- ۱- تشکیل گروه‌های کوچک ۳ نفره از دانش‌آموزان علاقمند در این زمینه به عنوان بهداشت یاران پیشتاز
- ۲- کمک در حفظ نظافت مدرسه و تذکر و راهنمایی دانش‌آموزان در خصوص رعایت حفظ بهداشت مدرسه
- ۳- سرکشی روزانه به آبخوری‌ها و سرویس‌های بهداشتی مدرسه و ارائه گزارش به مدیر و معاونین جهت برطرف کردن نقاط ضعف
- ۴- تشکیل تیم امداد و نجات مدرسه، حداقل هر کلاس یک تیم ۳ نفره
- ۵- آموزش کمک‌های اولیه به تیم‌های امداد و نجات کلاسی و استفاده به موقع از این آموزش‌ها
- ۶- کمک به مدیر و معاونین مدرسه جهت اجرای مراسم مانور زلزله

فهرست منابع

- مشق صف جمع / مرکز آموزشگاه نظامی دانشگاه افسری امام
 علی ارتش جمهوری اسلامی ایران - اردیبهشت ۱۳۶۲
- آداب نظامی غیرحضورى ویژه افسران دانشگاه امام حسین (ع) -
 معاونت آموزش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی چاپ اول: مهرماه
 ۱۳۷۶
- آداب نظامی ۲ شماره کتاب: ۳۸۲۰ انتشارات دانشکده علوم و
 فنون پیاده سپاه پاسداران - سرهنگ پاسدار محمد داودی
 آموزش صف جمع معاونت آموزش ستاد کل - مدیریت آموزش
 پایه - چاپ اول مهر ماه ۱۳۶۹
- رزم مقدماتی سرباز جلد ۱ معاونت آموزش نیروی زمینی سپاه
 پاسداران انقلاب اسلامی - چاپ اول پاییز ۱۳۷۶
- دانستنی‌ها و مهارت‌های اعضای تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان
 و فرزندگان سیار (دوره متوسطه) - مولف : سازمان دانش‌آموزی -
 اول زمستان ۱۳۸۳
- دانستنی‌ها و مهارت‌های اعضای تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان
 و فرزندگان شایسته (دوره ابتدایی) - مولف : سازمان دانش‌آموزی.
- دانستنی‌ها و مهارت‌های اعضای تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان
 و فرزندگان جوینده (دوره راهنمایی) مولف : سازمان دانش‌آموزی
 - چاپ دوم زمستان ۱۳۸۴ - انتشارات سنا - اول زمستان ۱۳۸۳
- راهنمای مربیان تشکیلات دانش‌آموزی پیشتازان و فرزندگان -
 علی عراقی - انتشارات سنا - پاییز ۱۳۸۳
- آمادگی دفاعی - سال اول دبیرستان نظام قدیم - شرکت چاپ
 و نشر ایران - ۱۳۷۰

آمادگی دفاعی سال دوم کد ۲۳۸ - چاپ هفتم ۱۳۸۶ / مولف :
شورای برنامه‌ریزی درسی آمادگی دفاعی / ناشر شرکت چاپ نشر
کتاب‌های درسی ایران
جزوه آموزشی نظام‌جمع ویژه پویندگان معاونت پرورشی وزارت
آموزش و پرورش اداره کل امور اردوها و اماکن تربیتی - ۱۳۷۴
اساسنامه سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران

